

Η 9η Ιουλίου 1821 και η θυσία του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανού

A. Τηλλυρίδη

Το ξεσκήμα των απανταχού Ελλήνων για ελευθερία και δικαιοσύνη σε ώρες μαύρες και τραγικές δεν μπορούσε ν' αφήσει ασυγκίνητους τους Έλληνες της σκλαβωμένης Κύπρου. Η συμμετοχή των Ελλήνων της Κύπρου στους απελευθερωτικούς αγώνες του Έθνους, ήταν πάντα δυνατή και σημαντική. Ιδιαίτερα όμως η Εθναρχούσα Κυπριακή Εκκλησία συμμετείχε ενεργά στους μεγάλους αυτούς αγώνες και άναπτε τη δάδα για κάθε ξεσκήμα, που είχε σχέση με την ελευθερία του τόπου της.

Μια τέτοια ιστορική επέτειος είναι και η 9η Ιουλίου 1821 που ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος της Κύπρου Κυπριανός μαζί με τους Επισκόπους του και άλλους αξιωματούχους της Εκκλησίας, ως επίσης και πολλούς προύχοντες του νησιού έδωσαν τη ζωή τους και έβαψαν με το αίμα τους την ιστορική πορεία του Έθνους για την απόκτηση του ωραίου δώρου της ελευθερίας. Ο πόθος τους ήταν αγνός και το ιδανικό τους ένα: για την αξιοπρέπεια και το μεγαλείο του θάνατου Ελληνικού ονόματος έπρεπε να θυσιαστούν πρώτα εκείνοι για να δώσουν το παράδειγμα στους άλλους, ότι η ελευθερία μόνο με θυσία και θάνατο αποκτάται. Η Κυπριακή Εκκλησία από την αρχή ηγήθηκε αυτής της ιεράς αποστολής. Με την θυσία τους συγκινήθηκε ο ακατάβλητος Ελληνικός πληθυσμός του νησιού και ξεσηκώθηκε ακολουθώντας το δικό τους παράδειγμα. Έτσι η θυσία του Κυπριακού κλήρου σημειώνεται σαν η πιο ένδοξη και λαμπρή σελίδα της νεώτερης ιστορίας μας. Η φιλοπατρία του κλήρου έδωσε δύναμι και ενεθάρρυνε και θέρμανε τις καρδιές των κατοίκων του νησιού. Γι' αυτό και σ' όλους τους δύσκολους χρόνους της μαύρης σκλαβιάς ο λαός έστρεφε πάντα το βλέμμα του προς την κιβωτό του αρχαίου ελληνικού πνεύματος και της ορθοδόξου παραδόσεως, την Ελληνική

Εκκλησία. Και έτσι, η Εκκλησία διетήρησε πάντα αναμμένη τη φλόγα και στάθηκε στο πλευρό των λαμπρών της αγωνιστών.

Ενίσχυση και παράδειγμα η Κυπριακή εκκλησιαστική ηγεσία είχε τους αγώνες των μεγάλων εθνομαρτύρων του Ελληνικού Γένους. Τον Μάρτιο του 1821 ο Παλαιών Πατρών Γερμανός έγραψε: «.. Ημείς, το Ελληνικόν Έθνος των χριστιανών, βλέποντες ότι μας καταφρονεί το Οθωμανικόν Γένος και σκοπεύει τον όλεθρον εναντίον μας, πότε με τον ένα και πότε με τον άλλον τρόπον, απεφασίσαμεν σταθερώς ή να αποθάνωμεν όλοι ή να ελευθερωθώμεν. «Αυτό το μήνυμα του Γερμανού Πατρών στάθηκε αφετηρία για το ξεσκήμα του αδούλωτου Κυπριακού Ελληνισμού και έτσι λουσμένοι όλοι μέσα στην πλούσια πνευματική και πολιτιστική παράδοση του Γένους μας ρίχτηκαν μπροστά για την εθνεγερσία με την συμμετοχή όλων, πτωχών και πλουσίων, νέων και γηρασμένων.

Λάτρες και εκτιμητές του μοναδικού αυτού εσωτερικού πλούτου και της πνευματικής κληρονομιάς των Ελλήνων ήσαν και πολλοί ξένοι. Σημειώνει πολύ επιτυχημένα ο Βίκτωρ Ουγκώ. *Με την Ελλάδα δεν ανέστη μόνον από τον τάφον εις μέγας και ιστορικώτατος λαός, αλλά και ανεγράφη μαζί με αυτόν, διά χρυσών και ανεξιτήλων γραμμάτων, εις τον διεθνή ορίζοντα, το Ελληνικόν πνεύμα, ο αιώνιος ούτος ήλιος της πνευματικής και πολιτικής ελευθερίας...»* Εμείς οι Έλληνες είμαστε μικρή μεν φυλή αλλά έχουμε μια τεράστια και λαμπρή κληρονομιά και ιστορία. Η Ελλάδα με όλη της την αξιοπρέπεια συγκινεί και εμπνέει τα έθνη με το μεγαλείο των θανάτων κατορθωμάτων της. Οι ιερωμένοι αποτελούν τις μεγάλες μορφές θαυμασμού και γίνονται οι εθνικοί παιδαγωγοί, οι φλογεροί και φωτισμένοι πατριώτες. Γι' αυτούς που επικρίνουν τον κλήρο και την μη

συμβολή του στους αγώνες για ελευθερία, ασ ανοίξουν τα μάτια τους και ας διαβάσουν προσεκτικά την ένδοξη μας ιστορία για να δούν ότι η ίδια η Εκκλησία πάντα ετοίμαζε και διεξήγε τον αγώνα για τη δικαίωση των ονείρων και των προσδοκιών της. Ο παρακλητικός λόγος της Εκκλησίας ήταν ο κύριος συντελεστής που μεγαλόψυχα πολλαπλασίασε τους πόθους και τις ελπίδες του υπόδουλου Έλληνα. Οι αγώνες λοιπόν της Εκκλησίας μας ήταν πολυσύνθετοι και είχαν σαν απώτερο σκοπό την προστασία του λαού μας και την αξιοπρέπεία του. Γι' αυτό και σήμερα και για πάντα η Εκκλησία είναι έτοιμη να θυσιαστεί και τα πρώτα, θύματα είναι οι επίσκοποι και οι κληρικοί της. Μπροστά αυτοί με το σταυρό και πίσω θ' ακολουθούμε εμείς.

Στην Κύπρο την Ελληνική, η Εκκλησία έπαιξε πάντα τον πρωτεύοντα ρόλο στη διαμόρφωση του Ελληνοχριστιανικού μας πολιτισμού και είχε άμεση επίδραση στο λαό μας και πρόσφερε έτσι ένα πολιτισμό με πανανθρώπινες αξίες. Ο λαός μας με απόλυτο πάντα σεβασμό και με απεριόριστη εμπιστοσύνη δέχθηκε τα νάματα της στοργικής μητέρας του. Γράφει χαρακτηριστικά ο Άγγλος ιστορικός Ιωάννης Χάκκετ: «... η Κυπριακή Εκκλησία διετήρησε την λυχνίαν της Πατρίδος και της Ορθοδόξιας σταθερώς ακίνητον εις χρόνους κατά τους οποίους χωρίς την Εκκλησίαν η λυχνία θα είχε προ πολλών αιώνων σβυσθή...» Τόσο η Κύπρος όσο και η Ελλάδα χρεωστούν την ύπαρξή τους και την μεγαλωσύνη τους στη θυσία και στο ολοκαύτωμα των Ελλήνων κληρικών τους. Γιατί αν σήμερα έχουμε πολιτισμό, εθνικό φρόνημα, ήθη, έθιμα, γλώσσα, θρησκεία και ιστορία ακόμα, είναι γιατί η Εκκλησία δεινοπάθησε, στερήθηκε και δοκιμάστηκε για το ιδεώδες γνώρισμα της φυλής μας, την ελευθερία.

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός αποτελεί ένα από τους πιο αντιπροσωπευτικούς νεομάρτυρες της Κυπριακής ελευθερίας. Η καταγωγή του ήταν από τον Στρόβολο όπου ανετράφηκε και εξεπαιδεύθη. Εκάρη μοναχός στη Μονή Μαχαιρά και στη συνέχεια σαν διάκονος αναχώρησε για την Μολδοβλαχία όπου χειροτονείται ιερέας. Εκεί έτυχε της μεγάλης

ευμένειας του ηγεμόνα Σούτσου και παρέμεινε στο Ιάσιον από το 1784 μέχρι το 1802. Όταν επιστρέφει στην Κύπρο αναλαμβάνει τη διοίκηση του Μετοχίου του Μαχαιρά στο Στρόβολο. Η δράση του, «έλαβεν εντεύθεν συγκοινωνίαν μετά των πολιτών της Λευκωσίας. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος ηναγκάσθη να διορίση τούτον Οικονόμον της Αρχιεπισκοπής. Το 1804 ο Κυπριανός δείχνει το διπλωματικόν του τάλαντον, διότι κατά το έτος τούτο οι Τούρκοι εταράχθησαν εναντίον του Δραγομάνου και κατέλαβον την Λευκωσίαν, και συμπεριφέροντο βαρβάρως προς τον Αρχιεπίσκοπον φονεύοντες τους αρνουμένους να δώσωσι χρήματα. Εις την περίστασιν αυτήν ο Οικονόμος της Αρχιεπισκοπής Κυπριανός γίνεται ο αγαθός άγγελος της κοινότητος τόσοσόν ήτο το τάλαντον και η δεξιότης ήν επέδειξεν αποτρέπων την μανίαν των ανταρτών. Έκτοτε η δημοτικότης του Κυπριανού εδιπλασιάσθη και λόγω γήρατος του Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου και κατακραυγής εναντίον του, όλη η δύναμις της Αρχιεπισκοπής εξέφυγεν των χειρών του Αρχιεπισκόπου και περιήλθε εις χείρας του φιλοδόξου Μαχαιρώτου... «Έτσι σε λίγο ο Κυπριανός θα αναλάβη την διαποίμανση του Αρχιεπισκοπικού θρόνου και θα ηγηθή του αγώνα για την ελευθερία της Κύπρου.

Ηγήθηκε ο Κυπριανός τον Ιούλιο του 1821 του αγώνα για να καθαγιάσει με το αίμα του την Ελληνική ανδρεία και τιμή. Μαζί με τους υπόλοιπους Αρχιερείς του νησιού οδηγείται στην αγχόνη όπου σε λίγο θα δώση τη ζωή του και θα πει τα τελευταία του λόγια: «*Θεέ που άκραν δεν έχεις ποττέ στην καλωσύνην λυπήθου μας και δώσε ποιον χαράν στην Ρωμηοσύνην*». Με αυτά τα λόγια έκλεισε για πάντα τα μάτια του και έγινε μάρτυρας της γλυκυτάτης του Κύπρου. Προηγουμένως όμως τον επεσκέφθηκε ο Κιόρ Ογλούς στο δωμάτιό του και του είπε σύμφωνα με τον Κύπριο ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη: 2». *Εγώνι θέλω Κιόρ Ογλού να μείνω και ας πεθάνω. Δεν θέλω Κιόρ Ογλού εγώ να φύω που την χώραν γιατί αν φύω το κακόν εν να γινή περίτου θέλω να μείνω Κιόρ Ογλού κι ας πιά νά μέ σκοτώσουν ας με σκοτώσουν εμέν κι άλλοι ας γλυτώσουν παρά το γαίμαν τους πολλούς εν κάλλιον του Πισκόπου.*»